

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 17ης Μαΐου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Δίκαιο των σημάτων – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 13 – Ανάλωση του παρεχόμενου από το σήμα δικαιώματος – Παράλληλη εισαγωγή – Ανασκευασία του προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα – Νέα επισήμανση – Προϋποθέσεις που ισχύουν για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα»

Στην υπόθεση C-642/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Δεκεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Junek Europ-Vertrieb GmbH

κατά

Lohmann & Rauscher International GmbH & Co. KG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, E. Levits, A. Borg Barthet (εισηγητή), M. Berger και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: K. Malacek, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 24ης Ιανουαρίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Junek Europ-Vertrieb GmbH, εκπροσωπούμενη από τους J. Sachs και C. Sachs, Rechtsanwälte,
- η Lohmann & Rauscher International GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τους C. Rohnke και M. Stütz, Rechtsanwälte,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και M. Hellmann,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την M. Russo, avvocato dello Stato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun, É. Gippini Fournier και T. Scharf, κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων, εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το [...] σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Junek Europ-Vertrieb GmbH, παράλληλου εισαγωγέα προϊόντων υγιεινής για ιατρικές χρήσεις και επιδέσμων, και της Lohmann & Rauscher International GmbH & Co. KG, η οποία παρασκευάζει τέτοια προϊόντα, με αντικείμενο επιδέσμους παρασκευής της δεύτερης οι οποίοι εισήχθησαν παράλληλα και διατέθηκαν στο εμπόριο στη Γερμανία από τη Junek Europ-Vertrieb, μετά την επικόλληση νέας ετικέτας.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Το άρθρο 13 του κανονισμού 207/2009, με τίτλο «Αποδυνάμωση του δικαιώματος που παρέχει το [...] σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης]», ορίζει:

«1. Το δικαίωμα που παρέχει το [...] σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην [Ένωση] από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος έχει νόμιμους λόγους να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιούται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 4 Η Lohmann & Rauscher International είναι δικαιούχος του υπ' αριθ. 8852279 σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Debrisoft, το οποίο καταχωρίστηκε στις 22 Ιουνίου 2010, για «παρασκευάσματα υγιεινής για ιατρικές χρήσεις», «λευκοπλάστη με γάζα» και «επιδέσμους». Κατασκευάζει και εμπορεύεται, μεταξύ άλλων, το προϊόν «Debrisoft για χειρουργικό καθαρισμό, ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΜΕΝΟ, 10 x 10 cm, 5 τεμάχια», δηλαδή έναν επίδεσμο για την επιφανειακή θεραπεία τραυμάτων.
- 5 Η Junek Europ-Vertrieb εδρεύει στην Αυστρία και εμπορεύεται στη Γερμανία, μέσω παράλληλων εισαγωγών, προϊόντα υγιεινής για ιατρικές χρήσεις και επιδέσμους τα οποία παρασκευάζονται από τη Lohmann & Rauscher International και εξάγονται στην Αυστρία.
- 6 Στις 25 Μαΐου 2012, η Lohmann & Rauscher International αγόρασε σε φαρμακείο του Ντίσελντορφ (Γερμανία) ένα κουτί του προϊόντος «Debrisoft για χειρουργικό καθαρισμό, ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΜΕΝΟ, 10 x 10 cm, 5 τεμάχια» το οποίο είχε προηγουμένως εισαχθεί από την Αυστρία από τη Junek Europ-Vertrieb. Πριν το πωλήσει στο φαρμακείο, η εταιρία αυτή είχε τοποθετήσει επί του κουτιού αυτού μια ετικέτα (στο εξής: επίμαχη ετικέτα) που περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες: την

εταιρία που είναι υπεύθυνη για την εισαγωγή, τη διεύθυνσή της καθώς και τον αριθμό τηλεφώνου της, έναν γραμμωτό κώδικα και έναν γενικό αριθμό φαρμάκου. Η ετικέτα είχε επικολληθεί σε μη τυπωμένο τμήμα του κουτιού χωρίς να επικαλύπτει το σήμα της Lohmann & Rauscher International.

- 7 Η συσκευασία του προϊόντος τροποποιήθηκε, όπως φαίνεται κατωτέρω, η δε επίμαχη ετικέτα έχει επικολληθεί κάτω αριστερά:

- 8 Η επίμαχη ετικέτα σε μεγέθυνση έχει ως εξής:

- 10 Η Junek Europ-Vertrieb δεν είχε ενημερώσει προηγουμένως τη Lohmann & Rauscher International για την επανεισαγωγή του οικείου προϊόντος ούτε είχε θέσει στη διάθεσή της την τροποποιηθείσα συσκευασία του προϊόντος με επικολλημένη την επίμαχη ετικέτα. Η Lohmann & Rauscher International έκρινε ότι η συμπεριφορά της Junek Europ-Vertrieb συνιστούσε προσβολή του σήματος Debrisoft του οποίου είναι δικαιούχος.

- 11 Ως εκ τούτου, άσκησε αγωγή ενώπιον του Landgericht Düsseldorf (περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ, Γερμανία) ζητώντας, μεταξύ άλλων, να απαγορευθεί, επ' απειλή χρηματικής ποινής, στη Junek Europ-Vertrieb να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή της, το εν λόγω σήμα για τον προσδιορισμό των επιδέσμων για χειρουργικό καθαρισμό και να υποχρεωθεί η εταιρία αυτή να ανακαλέσει, να αποσύρει από την αγορά και να καταστρέψει τα οικεία προϊόντα.
- 12 Το Landgericht Düsseldorf (περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ) δέχθηκε την αγωγή αυτή.
- 13 Το Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Ντίσελντορφ, Γερμανία) απέρριψε την έφεση της Junek Europ-Vertrieb κατά της αποφάσεως του Landgericht Düsseldorf (περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ) υπό την επιφύλαξη ότι η απαγόρευση χρήσεως του επίμαχου σήματος περιορίζεται στη Γερμανία. Κατόπιν αυτού, η Junek Europ-Vertrieb άσκησε αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία).
- 14 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί εξαρτάται από το εάν οι αρχές που ανέπτυξε το Δικαστήριο όσον αφορά την παράλληλη εισαγωγή φαρμάκων, σύμφωνα με τις οποίες η προκαταρκτική ενημέρωση και η θέση δείγματος συσκευασίας στη διάθεση του δικαιούχου του σήματος κατόπιν σχετικού αιτήματός του αποτελούν την προϋπόθεση της αναλώσεως του παρεχομένου από το σήμα δικαιώματος, μπορούν επίσης να εφαρμοσθούν στην παράλληλη εισαγωγή ιατροτεχνολογικών προϊόντων.
- 15 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει, αφενός, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, αυτή καθεαυτή η ανασυσκευασία των φαρμάκων που φέρουν το σήμα θίγει το ειδικό αντικείμενο του σήματος, το οποίο συνίσταται στην εγγύηση της προελεύσεως του προϊόντος που φέρει το σήμα αυτό. Παραπέμπει δε μεταξύ άλλων στις αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2002, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-143/00, EU:C:2002:246), καθώς και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-348/04, EU:C:2007:249), με τις οποίες το Δικαστήριο έκρινε ότι η ανασυσκευασία φαρμάκων από τρίτον, χωρίς την άδεια του δικαιούχου του σήματος, είναι δυνατόν να ενέχει πραγματικούς κινδύνους για την εγγύηση αυτή προελεύσεως και ότι η νέα επισήμανση της συσκευασίας εμπίπτει επίσης στην έννοια της ανασυσκευασίας.
- 16 Αφετέρου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εναντίωση του δικαιούχου του σήματος στην εμπορική εκμετάλλευση ανασυσκευασμένων φαρμάκων, συμφώνως προς το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, η οποία συνιστά παρέκκλιση από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, δεν μπορεί ωστόσο να γίνει δεκτή αν η άσκηση του δικαιώματος αυτού από τον δικαιούχο του σήματος συνιστά συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 36 ΣΛΕΕ (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249). Εντεύθεν προκύπτει ότι ο δικαιούχος του σήματος δύναται να απαγορεύει την τροποποίηση την οποία συνεπάγεται οποιαδήποτε ανασυσκευασία φαρμάκου που φέρει το σήμα του και η οποία, εκ της φύσεώς της, δημιουργεί τον κίνδυνο να θιγεί η αρχική κατάσταση του φαρμάκου, εκτός εάν πληρούνται πέντε προϋποθέσεις, ήτοι εάν:
 - αποδεικνύεται ότι η άσκηση του δικαιώματος επί του σήματος από τον δικαιούχο του, με σκοπό να αντιταχθεί στην εμπορική εκμετάλλευση των ανασυσκευασμένων προϊόντων που φέρουν το σήμα αυτό θα συνέτεινε στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών·
 - αποδεικνύεται ότι η ανασυσκευασία δεν μπορεί να επηρεάσει την αρχική κατάσταση του προϊόντος που περιέχεται στη συσκευασία·
 - αναγράφεται σαφώς επί της νέας συσκευασίας ποιος έχει ανασυσκευάσει το προϊόν και το όνομα του παρασκευαστή του·

- η παρουσίαση του ανασυσκευασμένου προϊόντος δεν μπορεί να βλάψει τη φήμη του σήματος ή τη φήμη του δικαιούχου του· επομένως, η συσκευασία δεν πρέπει να είναι ελαττωματική, κακής ποιότητας ή να χαρακτηρίζεται από προχειρότητα, και
 - ο εισαγωγέας έχει ενημερώσει τον δικαιούχο του σήματος πριν από τη διάθεση του ανασυσκευασμένου προϊόντος προς πώληση και του έχει παράσχει, εφόσον του ζητήθηκε, δείγμα του ανασυσκευασμένου προϊόντος.
- 17 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η εφαρμογή των αρχών αυτών δεν περιορίζεται στις περιπτώσεις παράλληλης εισαγωγής φαρμάκων. Έτσι, στην απόφασή του της 11ης Νοεμβρίου 1997, *Loendersloot* (C-349/95, EU:C:1997:530), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια σχετικά με την ανασυσκευασία των φαρμάκων μπορούν, κατ' αρχήν, να εφαρμόζονται και επί του παραλλήλου εμπορίου των οινοπνευματωδών ποτών. Υπογραμμίζει εξάλλου ότι το ζήτημα ποιες είναι οι προϋποθέσεις αναλώσεως του δικαιώματος που παρέχει το σήμα εξαρτάται από τα νόμιμα συμφέροντα του δικαιούχου του σήματος που έχουν σημασία εν προκειμένω λόγω των ιδιαιτεροτήτων του προϊόντος.
- 18 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για νέα επισήμανση. Όπως και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η επίμαχη ετικέτα που επικολλήθηκε από τη Junek Europ-Vertrieb περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες στη γλώσσα της χώρας εισαγωγής και ότι η ετικέτα αυτή μπορεί να προκαλέσει στον καταναλωτή την υποψία ότι το προϊόν που του προσφέρεται αποτέλεσε αντικείμενο, σε προγενέστερο στάδιο της διαθέσεώς του στο εμπόριο, παρεμβάσεως από τρίτον χωρίς την άδεια του δικαιούχου του σήματος, η οποία επηρεάζει την αρχική κατάσταση του προϊόντος.
- 19 Τέταρτον, όσον αφορά το ζήτημα εάν οι αρχές που συνήγαγε το Δικαστήριο για την παράλληλη εισαγωγή φαρμάκων μπορούν να εφαρμόζονται χωρίς περιορισμούς στην παράλληλη εισαγωγή ιατροτεχνολογικών προϊόντων, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, μολονότι τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα δεν υπόκεινται, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των φαρμάκων, σε διαδικασίες για τη χορήγηση αδειάς κυκλοφορίας, εντούτοις η απαιτούμενη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας προκειμένου να επιτραπεί η κυκλοφορία τους στην αγορά τα καθιστά, από την άποψη τόσο του κατασκευαστή όσο και του καταναλωτή, ιδιαίτερα ευαίσθητα προϊόντα, για τα οποία η εγγύηση προελεύσεως η οποία εξασφαλίζεται με το σήμα αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω της αυξημένης ευθύνης του κατασκευαστή.
- 20 Προσθέτει ότι τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, όπως ακριβώς και τα φάρμακα, είναι προϊόντα που έχουν άμεση σχέση με την υγεία. Δεδομένου ότι οι καταναλωτές αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία και προσοχή στην προσωπική υγεία τους, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν έσφαλε διαπιστώνοντας ότι τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα καταλέγονται, όπως και τα φάρμακα, μεταξύ των ιδιαίτερας ευαίσθητων προϊόντων, για τα οποία η εγγύηση προελεύσεως διά του τιθέμενου επί του προϊόντος σήματος αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω της αυξημένης ευθύνης του παρασκευαστή.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Έχει το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού [...] 207/2009 την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος δύναται να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση ιατροτεχνολογικού προϊόντος, το οποίο εισήχθη από άλλο κράτος μέλος μέσα στην αρχική εσωτερική και εξωτερική συσκευασία του, στην οποία επικολλήθηκε από τον εισαγωγέα εξωτερικώς πρόσθετο αυτοκόλλητο, εκτός εάν:
- αποδεικνύεται ότι η άσκηση του δικαιώματος επί του σήματος από τον δικαιούχο του, με σκοπό να αντιταχθεί στην εμπορική εκμετάλλευση του φέροντος το σήμα αυτό προϊόντος στο οποίο επικολλήθηκε νέο αυτοκόλλητο θα συνέτεινε στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών·

- αποδεικνύεται ότι η νέα επισήμανση δεν μπορεί να επηρεάσει την αρχική κατάσταση του προϊόντος που περιέχεται στη συσκευασία·
- αναγράφεται σαφώς επί της συσκευασίας ποιος έχει επικολλήσει το νέο αυτοκόλλητο στο προϊόν και το όνομα του παρασκευαστή του·
- η παρουσίαση του προϊόντος στο οποίο επικολλήθηκε το εν λόγω νέο αυτοκόλλητο δεν μπορεί να βλάψει τη φήμη του σήματος ή του δικαιούχου του· επομένως, το νέο αυτοκόλλητο δεν πρέπει να είναι ελαττωματικό, κακής ποιότητας ή να χαρακτηρίζεται από προχειρότητα, και
- ο εισαγωγέας έχει ενημερώσει τον δικαιούχο του σήματος πριν από τη διάθεση στην αγορά του προϊόντος στο οποίο επικολλήθηκε το νέο αυτοκόλλητο και του έχει παράσχει, εφόσον του ζητήθηκε, δείγμα του προϊόντος αυτού;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση, από παράλληλο εισαγωγέα, ενός ιατροτεχνολογικού προϊόντος μέσα στην αρχική εσωτερική και εξωτερική συσκευασία του, όταν έχει προστεθεί από τον εισαγωγέα μια επιπλέον ετικέτα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη. Ειδικότερα, ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον οι αρχές που διατύπωσε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ. (C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282), καθώς και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-348/04, EU:C:2007:249), εφαρμόζονται άνευ περιορισμών στην παράλληλη εισαγωγή ιατροτεχνολογικών προϊόντων.
- 23 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθούν η νομολογία του Δικαστηρίου, καθώς και οι αρχές που απορρέουν από αυτήν όσον αφορά την παράλληλη εισαγωγή φαρμάκων.
- 24 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το ειδικό αντικείμενο του σήματος συνίσταται στην εγγύηση της προελεύσεως του προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα αυτό και ότι τυχόν ανασυσκευασία του προϊόντος αυτού εκ μέρους τρίτου, χωρίς την άδεια του δικαιούχου του σήματος, είναι δυνατόν να ενέχει πραγματικούς κινδύνους για την εγγύηση αυτή προελεύσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Ferring Lægemedler, C-297/15, EU:C:2016:857, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 25 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, αυτή καθαυτή η ανασυσκευασία των προϊόντων που φέρουν το σήμα θίγει το ειδικό αντικείμενό του και δεν χρειάζεται, στο πλαίσιο αυτό, να εκτιμηθεί ποια είναι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της ανασυσκευασίας στην οποία προέβη ο παράλληλος εισαγωγέας (βλ., συναφώς, απόφαση της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249, σκέψη 15).
- 26 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί, όσον αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), το οποίο έχει αντίστοιχη διατύπωση με αυτήν του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, η εναντίωση του δικαιούχου του σήματος στην ανασυσκευασία, καθόσον συνιστά παρέκκλιση από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, δεν επιτρέπεται αν η άσκηση του δικαιώματος αυτού από τον δικαιούχο του σήματος συνιστά συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 36, δεύτερη περίοδος, ΣΛΕΕ (αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2002, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-143/00, EU:C:2002:246, σκέψη 18, και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249, σκέψη 16 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 27 Η άσκηση από τον δικαιούχο του σήματος του δικαιώματός του να αντιταχθεί στην ανασυσκευασία συνιστά τέτοιο συγκεκριμένο περιορισμό, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, αν συντείνει στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών και αν, επιπλέον, η ανασυσκευασία πραγματοποιείται κατά τρόπον ώστε να μην προσβάλλονται τα νόμιμα συμφέροντα του δικαιούχου του σήματος, πράγμα που σημαίνει κυρίως ότι η ανασυσκευασία δεν πρέπει να αλλοιώνει την αρχική κατάσταση του φαρμάκου ούτε να είναι ικανή να βλάψει τη φήμη του σήματος (απόφαση της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249, σκέψη 17 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει αντλήσει ορισμένες αρχές σχετικά με τον περιορισμό της ανάλυσης του παρεχόμενου από το σήμα δικαιώματος στο πλαίσιο της παράλληλης εισαγωγής φαρμάκων (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., C-427/93, C-429/93 και C-436/93, EU:C:1996:282, σκέψη 79, καθώς και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249, σκέψη 32).
- 29 Κατά τη νομολογία αυτή, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104, ο δικαιούχος του σήματος μπορεί νομίμως να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση σε κράτος μέλος φαρμάκου εισαχθέντος από άλλο κράτος μέλος, όταν ο εισαγωγέας έχει ανασυσκευάσει το προϊόν και έχει τοποθετήσει εκ νέου το σήμα, εκτός αν:
- αποδεικνύεται ότι η άσκηση του δικαιώματος επί του σήματος από τον δικαιούχο του, με σκοπό να αντιταχθεί στην εμπορική εκμετάλλευση του ανασυσκευασμένου προϊόντος που φέρει το σήμα αυτό, θα συνέτεινε στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών·
 - αποδεικνύεται ότι η ανασυσκευασία δεν μπορεί να επηρεάσει την αρχική κατάσταση του προϊόντος που περιέχεται στη συσκευασία·
 - αναφέρεται σαφώς επί της συσκευασίας ποιος έχει ανασυσκευάσει το προϊόν και το όνομα του παρασκευαστή του·
 - η παρουσίαση του ανασυσκευασμένου προϊόντος δεν μπορεί να βλάψει τη φήμη του σήματος ή τη φήμη του δικαιούχου του· επομένως, η ετικέτα δεν πρέπει να είναι ελαττωματική, κακής ποιότητας ή να χαρακτηρίζεται από προχειρότητα, και
 - ο εισαγωγέας έχει ενημερώσει τον δικαιούχο του σήματος πριν από τη διάθεση του ανασυσκευασμένου προϊόντος προς πώληση και του έχει παράσχει, εφόσον του ζητήθηκε, δείγμα του προϊόντος αυτού.
- 30 Επομένως, οι πέντε προϋποθέσεις που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, οι οποίες, εφόσον πληρούνται, εμποδίζουν τον δικαιούχο του σήματος να αντιταχθεί νομίμως στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση του οικείου προϊόντος, τυγχάνουν εφαρμογής μόνον όταν ο εισαγωγέας έχει ανασυσκευάσει το προϊόν αυτό.
- 31 Όσον αφορά την έννοια της «ανασυσκευασίας», το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι αυτή περιλαμβάνει τη νέα επισήμανση των φαρμάκων που φέρουν το σήμα (απόφαση της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ., C-348/04, EU:C:2007:249, σκέψη 28).
- 32 Εντούτοις, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2002, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-143/00, EU:C:2002:246), καθώς και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-348/04, EU:C:2007:249), οι οποίες αφορούσαν την επικόλληση πρόσθετης ετικέτας στη συσκευασία των οικείων φαρμάκων, διαφέρουν από τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης.

- 33 Πράγματι, από τη σκέψη 7 της αποφάσεως της 23 Απριλίου 2002, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-143/00, EU:C:2002:246), καθώς και από τη σκέψη 24 της αποφάσεως της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-348/04, EU:C:2007:249), συνάγεται ότι, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι εν λόγω αποφάσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις είχε επικολληθεί ετικέτα με ορισμένες σημαντικές πληροφορίες, όπως η επωνυμία του παράλληλου εισαγωγέα και ο αριθμός αδείας για την παράλληλη εισαγωγή, σε άλλες δε περιπτώσεις το οικείο προϊόν είχε ανασυσκευασθεί σε κουτιά σχεδιασμένα από τον παράλληλο εισαγωγέα επί των οποίων είχε αναπαραχθεί το σήμα, ενώ σε άλλες πάλι περιπτώσεις το προϊόν αυτό είχε ανασυσκευασθεί σε κουτιά σχεδιασμένα από τον παράλληλο εισαγωγέα επί των οποίων δεν είχε τεθεί το σήμα, αλλά η γενόσημη ονομασία του εν λόγω προϊόντος. Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ανασυσκευασίας, τα κουτιά περιείχαν φύλλο οδηγιών για τους χρήστες, το οποίο είχε συνταχθεί στη γλώσσα της χώρας εισαγωγής, ήτοι στην αγγλική γλώσσα, και το οποίο έφερε το επίμαχο σήμα.
- 34 Κατά συνέπεια, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι εν λόγω αποφάσεις, επρόκειτο για παρέμβαση του παράλληλου εισαγωγέα που συνεπαγόταν όχι μόνο την επικόλληση πρόσθετης ετικέτας στην εξωτερική συσκευασία των εν λόγω φαρμάκων ή την ανασυσκευασία τους, αλλά, σε όλες τις περιπτώσεις, το άνοιγμα της αρχικής συσκευασίας προκειμένου να προστεθεί εντός αυτής ένα φύλλο οδηγιών σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα της χώρας καταγωγής του προϊόντος το οποίο έφερε το επίμαχο σήμα.
- 35 Πάντως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, επιβάλλεται να διαπιστωθεί, αφενός, ότι ο παράλληλος εισαγωγέας περιορίστηκε στην επικόλληση μιας πρόσθετης ετικέτας σε μη τυπωμένο τμήμα της αρχικής συσκευασίας του επίμαχου ιατροτεχνολογικού προϊόντος, η οποία κατά τα λοιπά δεν είχε ανοιχθεί. Αφετέρου, η ετικέτα αυτή είναι μικρού μεγέθους και οι μόνες πληροφορίες που περιλαμβάνει είναι η επωνυμία του παράλληλου εισαγωγέα, καθώς και η διεύθυνσή του και ο αριθμός τηλεφώνου του, ένας γραμμωτός κώδικας και ένας γενικός αριθμός φαρμάκου που χρησιμοποιείται για την οργάνωση της κυκλοφορίας των προϊόντων σε συντονισμό με τα φαρμακεία.
- 36 Στον βαθμό που δεν έχει τροποποιηθεί η συσκευασία του οικείου ιατροτεχνολογικού προϊόντος ούτε έχει επηρεασθεί η αρχική παρουσίαση της εξωτερικής συσκευασίας με άλλον τρόπο πλην της επικόλλσεως ετικέτας μικρού μεγέθους, η οποία δεν κρύβει το σήμα και επί της οποίας αναγράφεται ότι ο παράλληλος εισαγωγέας είναι ο υπεύθυνος για την κυκλοφορία στην αγορά και παρατίθενται τα στοιχεία επικοινωνίας του, ένας γραμμωτός κώδικας και ένας γενικός αριθμός φαρμάκου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επικόλληση της συγκεκριμένης ετικέτας αποτελεί ανασυσκευασία κατά την έννοια των αποφάσεων της 23ης Απριλίου 2002, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-143/00, EU:C:2002:246), καθώς και της 26ης Απριλίου 2007, Boehringer Ingelheim κ.λπ. (C-348/04, EU:C:2007:249).
- 37 Επομένως, δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να θεωρηθεί ότι η επικόλληση της συγκεκριμένης ετικέτας θίγει το ειδικό αντικείμενο του σήματος που συνίσταται στο να εγγυάται στον καταναλωτή ή στον τελικό χρήστη την προέλευση του προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα αυτό.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επικόλληση πρόσθετης ετικέτας, σε περιπτώσεις όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, από τον παράλληλο εισαγωγέα, ήτοι από τη Junek Europ-Vertrieb, επί της αρχικής συσκευασίας του ιατροτεχνολογικού προϊόντος, η οποία δεν έχει ανοιχθεί, δεν αποτελεί νόμιμο λόγο ο οποίος να δικαιολογεί την εναντίωση του δικαιούχου του σήματος, εν προκειμένω, της Lohmann & Rauscher International, στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση του οικείου ιατροτεχνολογικού προϊόντος.
- 39 Επομένως, η κατάσταση που αποτελεί το αντικείμενο της υποθέσεως της κύριας δίκης αποτελεί περίπτωση αναλώσεως του παρεχόμενου από το σήμα δικαιώματος δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009.

- 40 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος δεν μπορεί να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση, από παράλληλο εισαγωγέα, ενός ιατροτεχνολογικού προϊόντος μέσα στην αρχική εσωτερική και εξωτερική συσκευασία του, όταν έχει προστεθεί από τον εισαγωγέα μια επιπλέον ετικέτα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, της οποίας το περιεχόμενο, η λειτουργία, το μέγεθος, η παρουσίαση και η θέση δεν δημιουργούν κινδύνους για την εγγύηση προελεύσεως του ιατροτεχνολογικού προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 41 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το [...] σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης], έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος δεν μπορεί να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση, από παράλληλο εισαγωγέα, ενός ιατροτεχνολογικού προϊόντος μέσα στην αρχική εσωτερική και εξωτερική συσκευασία του, όταν έχει προστεθεί από τον εισαγωγέα μια επιπλέον ετικέτα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, της οποίας το περιεχόμενο, η λειτουργία, το μέγεθος, η παρουσίαση και η θέση δεν δημιουργούν κινδύνους για την εγγύηση προελεύσεως του ιατροτεχνολογικού προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα.

(υπογραφές)